

NARODNA BANKA SRBIJE

PREGLED DEŠAVANJA NA SVETSKOM FINANSIJSKOM TRŽIŠTU

29. mart – 2. april 2021.

Sektor za monetarne i devizne operacije
Odeljenje za devizne rezerve
Odeljenje za operacije na otvorenom tržištu

April 2021.

I Kretanja na tržištima razvijenih zemalja

1.1 Kretanje vodećih indeksa akcija

Indeks	Država	Nivo indeksa 2. 4. 2021.	Promena u %	
			1w	YoY
S&P 500*	SAD	4.019,87	1,14%	59,08%
Dow Jones Industrial*	SAD	33.153,21	0,24%	54,82%
NASDAQ*	SAD	13.480,11	2,60%	80,04%
Dax 30*	Nemačka	15.107,17	2,43%	57,85%
CAC 40*	Francuska	6.102,96	1,91%	44,59%
FTSE 100*	Velika Britanija	6.737,30	-0,05%	22,94%
NIKKEI 225	Japan	29.854,00	2,32%	67,54%
Shanghai Composite	Kina	3.484,39	1,93%	25,31%

* Vrednost indeksa na dan 1. 4. 2021.

Izvor: Bloomberg.

1.3 Kretanja na deviznom tržištu

EUR				USD			
Kurs	Promena EUR u %			Kurs	Promena USD u %		
	1w	YoY			1w	YoY	
EUR/USD	1,1761	-0,25%	8,48%	USD/EUR	0,8503	0,25%	-7,82%
EUR/GBP	0,8510	-0,44%	-2,94%	USD/GBP	0,7235	-0,21%	-10,55%
EUR/CHF	1,1080	0,02%	4,95%	USD/CHF	0,9426	0,32%	-3,20%
EUR/JPY	130,20	0,68%	11,23%	USD/JPY	110,70	0,93%	2,53%
EUR/CAD	1,4781	-0,50%	-3,59%	USD/CAD	1,2568	-0,25%	-11,12%

Izvor: Bloomberg.

1.4 Kamatne stope na tržištu novca*

Ročnost	EURIBOR			LIBOR								
	Nivo u %	Promena u b.p.		Nivo u %	Promena u b.p.		Nivo u %	Promena u b.p.		Nivo u %	Promena u b.p.	
		1w	YoY		1w	YoY		1w	YoY		1w	YoY
O/N	-0,57%	0,2	-3,9	0,01%	0,0	0,0	0,05%	-0,1	-2,4	-0,72%	0,1	-6,4
1M	-0,55%	-0,1	-8,3	0,11%	0,3	-90,6	0,05%	-0,2	-18,8	-0,79%	0,9	-3,9
3M	-0,54%	-0,1	-19,5	0,20%	0,1	-123,7	0,09%	0,2	-48,5	-0,75%	0,2	-13,2
6M	-0,51%	0,2	-23,6	0,20%	-0,2	-99,4	0,11%	0,5	-60,8	-0,71%	0,2	-15,3
12M	-0,49%	0,1	-32,0	0,28%	0,0	-72,2	0,16%	0,3	-67,0	-0,60%	0,1	-17,3

* EURIBOR i LIBOR za ročnosti od 1 do 12 meseci, a €STR, SOFR, SONIA i SARON za O/N.

Izvor: Bloomberg.

1.5 Referentne kamatne stope vodećih centralnih banaka*

	RKS (u %)	Poslednja promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje RKS za T2 (u %)
Evropska centralna banka	-0,5	-0,10	12. 9. 2019.	22. 4. 2021.	-0,50
Federalne rezerve SAD	0,00–0,25	-1,00	15. 3. 2020.	28. 4. 2021.	0,00–0,25
Banka Engleske	0,10	-0,15	19. 3. 2020.	6. 5. 2021.	0,10
Banka Kanade	0,25	-0,50	27. 3. 2020.	21. 4. 2021.	0,25
Narodna banka Švajcarske	-0,75	-0,50	15. 1. 2015.	17. 6. 2021.	-0,75

* RKS na poslednji dan izveštajnog perioda; kamatna stopa na depozitne olakšice za ECB (RKS je 0,00%).

Državne obveznice SAD

Prinosi državnih obveznica SAD tokom izveštajnog perioda blago su porasli, osim kod instrumenata kraćih ročnosti od jedne godine, koji su bili skoro nepromenjeni. Prinosi dvogodišnje i desetogodišnje obveznice povećani su za nešto manje od 5 b.p. (na 1,72% i 0,19%, respektivno).

Na kretanje prinosa tokom nedelje najviše je uticao uspešan proces vakcinacije, kao i dobri ekonomski podaci. Na rast prinosa uticala su i očekivanja da će Bajdenov infrastrukturni plan dodatno podstaći privredni rast.

Broj radnih mesta van sektora poljoprivrede u SAD u martu je povećan za čak 916 hiljada, najviše u poslednjih sedam meseci i daleko više od očekivanja (660 hiljada), dok je podatak za februar revidiran znatno naviše, sa 379 na 468 hiljada. Rast zaposlenosti bio je široko rasprostranjen, a posebno izražen u privatnom sektoru (780 hiljada), pre svega u sektorima ugostiteljstva i zabave (280 hiljada), koji su i bili najviše pogođeni tokom epidemije. Stopa nezaposlenosti je dodatno smanjena na 6,0%, sa 6,2% u februaru, dok je stopa participacije na tržištu rada blago povećana, sa 61,4% na 61,5%, ali je i dalje na najnižem nivou od 1976. god., isključujući period pandemije. Zarade po radnom satu smanjene su za 0,1% u odnosu na prethodni mesec, usled povratka na posao slabije plaćenih radnika, odnosno povećane su za 4,2% u odnosu na mart prošle godine. Broj radnih mesta i dalje je za oko 8,4 mln ispod nivoa pre izbijanja pandemije, ali se u narednim mesecima može očekivati nastavak snažnog oporavka tržišta rada.

Predsednik SAD Bajden predstavio je novi plan ulaganja u infrastrukturu u vrednosti od 2.250 mlrd dolara, koji bi trebalo da traje osam godina i da se finansira povećanjem poreza na dobit preduzeća na 28% (sa 21%) i uvođenjem minimalne stope od 21% na globalni profit američkih kompanija. Plan podrazumeva ulaganja u transport, puteve i železnicu (620 mlrd dolara), brzi internet, bolju školsku infrastrukturu i sl. (650 mlrd), investicije u proizvodni sektor (580 mlrd), kao i oko 400 mlrd za brigu o starima i nemoćnima.

Podaci potvrđuju da će se privredni rast ubrzati u narednim mesecima, kao posledica fiskalne pomoći i poboljšane zdravstvene situacije

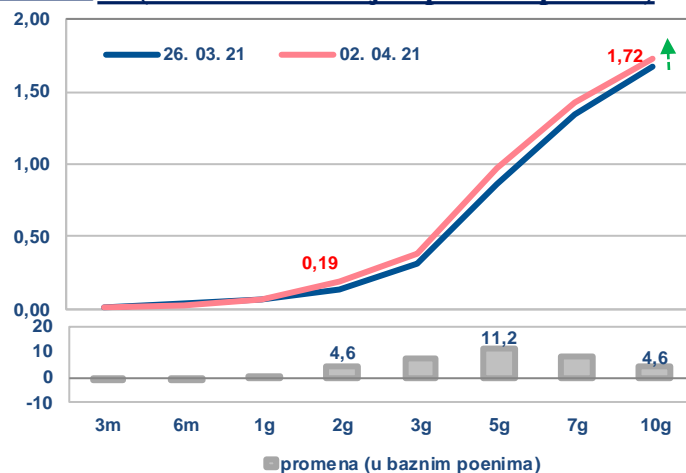
Indeks poverenja potrošača u martu dostigao je najvišu vrednost u poslednjoj godini dana, 109,7, što je znatno iznad očekivanja (96,9) i vrednosti u prethodnom mesecu (90,4), podstaknut pre svega procesom vakcinacije i novim direktnim isplata građanima (po 1.400 dolara).

ISM indeks proizvodnog sektora u martu imao je vrednost od čak 64,7, što je iznad očekivanja (61,5) i vrednosti u februaru (60,8), ukazujući na najbrži rast aktivnosti od 1983. godine u ovom sektoru, koji čini oko 12% američke privrede. Rast je bio široko rasprostranjen i može se očekivati nastavak snažnog rasta aktivnosti u ovom sektoru i u narednim mesecima, dok bi rast troškova kod proizvođača i poremećaji u lancima snabdevanja mogli da podstaknu brži rast inflacije.

Broj novih prijavi za naknadu u slučaju nezaposlenosti u toku protekle nedelje (koja se završila 27. marta) povećan je na 719 hiljada, znatno iznad očekivanih 675 hiljada i 658 hiljada u nedelji pre ove. Uprkos ovom povećanju, u narednim nedeljama može se očekivati snažan oporavak tržišta rada u SAD, uporedo s potpunim otvaranjem ekonomije.

1.9

Kriva prinosa državnih obveznica SAD, u % (benčmark izdanja s početka perioda)

Izvor: Bloomberg.

1.10

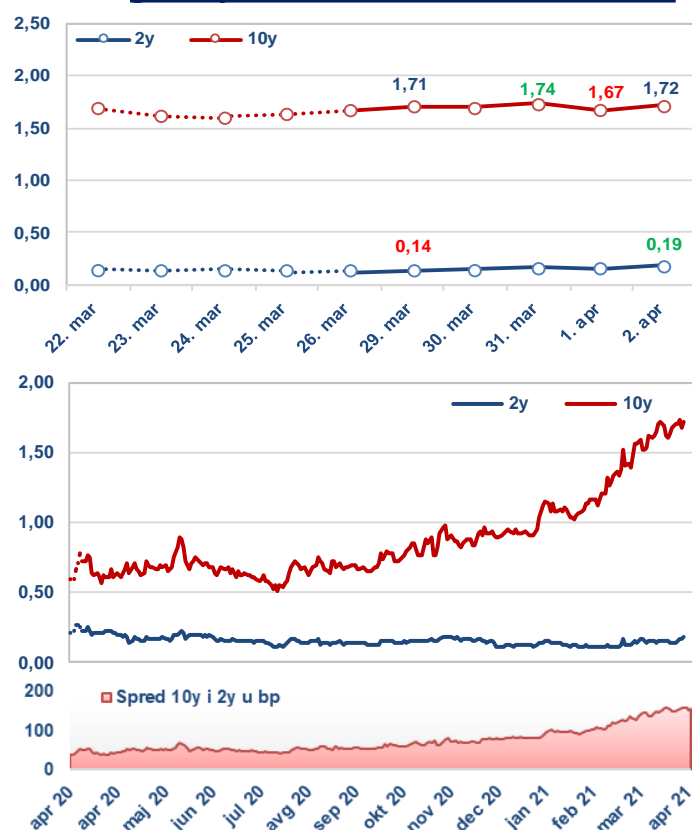
Značajni pokazatelji privredne aktivnosti SAD

Pokazatelj	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Broj radnih mesta van sektora poljoprivrede, u hiljadama	Mart	660	916	468
ISM indeks proizvodnog sektora	Mart	61,5	64,7	60,8
Indeks poverenja potrošača	Mart	96,9	109,7	90,4

Izvor: Bloomberg.

1.11

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica SAD, u %

Državne obveznice Nemačke

Tokom izveštajnog perioda, prinosi nemačkih državnih obveznica blago su povećani, osim na delu krive do jedne godine, gde je zabeležen blagi pad. Zajedno s rastom prinosa u SAD, povećani su i prinosi državnih obveznica Nemačke, ali je optimizam bio ograničen usled i dalje visokog nivoa zaražavanja virusom korona i sporijeg tempa vakcinacije nego u SAD. Prinos nemačke dvogodišnje obveznice povećan je za oko 1 b.p. i iznosi -0,71%, dok je prinos desetogodišnje obveznice povećan za oko 2 b.p. i iznosi -0,33%.

Stopa inflacije u zoni evra u martu je povećana na 1,3% u odnosu na isti mesec prethodne godine, sa 0,9% u februaru, što je nešto ispod očekivanja (1,4%). Stopa bazne inflacije iznosila je 0,9%, ispod 1,1% koliko je bilo očekivano i zabeleženo u prethodnom mesecu. Rast inflacije pre svega je posledica rasta cena energenata u martu i efekta niske osnovice iz prethodne godine, što će nastaviti da utiče na rast inflacije i u narednim mesecima. S druge strane, bazna inflacija je smanjena usled nižih cena robe, ali se očekuje da ovo bude privremeno i da cene proizvoda zabeleže značajan rast u narednim mesecima, usled viših cena inputa i poremećaja u lancima snabdevanja. Iako se očekuje rast inflacije iznad 2% tokom leta, većina faktora koji utiču na rast inflacije su privremenog karaktera i statističke prirode (kao što je vraćanje na više stope PDV-a u Nemačkoj i promena pondera u potrošačkoj korpi), pa se očekuje da u 2022. inflacija ponovo bude ispod 1,5%.

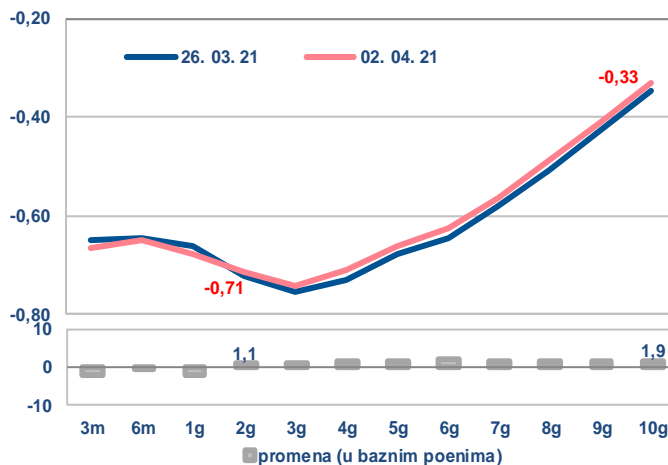
Stopa inflacije u zoni evra u martu povećana na 1,3% u odnosu na isti mesec prethodne godine

Pokazatelj ekonomskog sentimenta (*ESI*) u martu je povećan za 7,6 poena na 101,0 za zonu evra, i za 6,9 poena na 100,0 u EU, čime se prvi put od početka pandemije našao u svom dugoročnom proseku ili blago iznad njega. Rast vrednosti indeksa bio je vođen rastom poverenja u svim sektorima – industrijskom, uslužnom, maloprodajnom i građevinskom, kao i kod potrošača. Među najvećim ekonomijama EU, sentiment je najviše poboljšao u Nemačkoj, ali je rast bio značajan i u drugim zemljama. Pokazatelj očekivanja zaposlenosti (*EEI*) takođe je snažno povećan u martu, za 6,8 poena, na 97,7 u zoni evra i za 6,1 poen, na 98,0 u EU. Ovi podaci, slično dinamici indeksa *PMI*, ukazuju na rastući optimizam vezan za ekonomski oporavak i rast inflacije, ali se ne očekuje da ima veći uticaj na monetarnu politiku ECB-a, već se smanjuje verovatnoća da će biti potrebno dalje produžavanje važenja privremenog programa kupovine aktive *PEPP* (trenutno do juna 2022).

Stopa nezaposlenosti u Nemačkoj, prema podacima koje objavljuje Bundesbanka, iznosi 6,0% u martu, što je nepromenjeno od početka godine. Broj nezaposlenih manji je za 8 hiljada, nakon povećanja od 9 hiljada tokom prethodnog meseca. Iako kompanije sada zapošljavaju više, u narednom periodu s prestankom državne pomoći očekuje se bankrot pojedinih kompanija, što će imati negativan uticaj na tržište rada. Broj nezaposlenih u okviru državnog programa pomoći za vreme pandemije, odnosno šema skraćenog radnog vremena, značajno je povećan od novembra prethodne godine (oko 3 miliona zaposlenih sa skraćenim radnim vremenom).

1.12

Kriva prinosa državnih obveznica Nemačke (benčmark izdanja s početka perioda)

Izvor: Bloomberg.

1.13

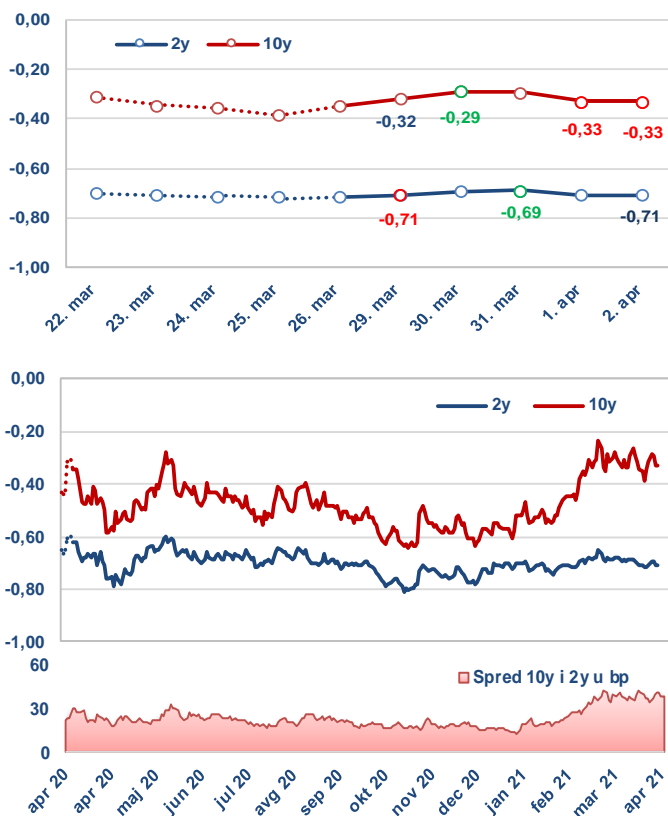
Značajni pokazatelji privredne aktivnosti zone evra

Pokazatelj	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Stopa inflacije, YoY, zona evra, preliminarno	Mart	1,4%	1,3%	0,9%
Stopa inflacije, YoY, Nemačka, preliminarno	Mart	2,0%	2,0%	1,6%
Pokazatelj ekonomskog sentimenta, zona evra	Mart	96,0	101,0	93,4

Izvor: Bloomberg.

1.14

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica Nemačke, u %

II Kretanja na tržištima izabranih zemalja u razvoju

2.1

Referentne kamatne stope centralnih banaka zemalja u razvoju

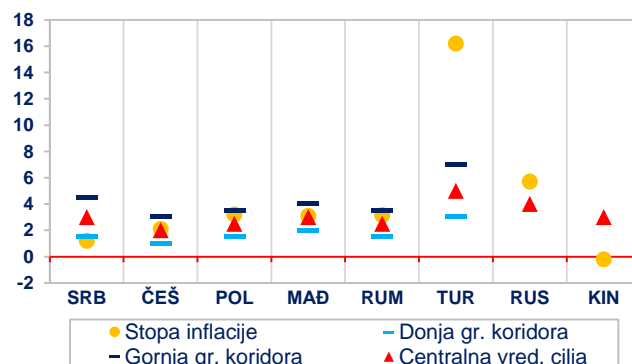
	RKS (u %)*	Promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje (kraj T2, %)*
Srbija (NBS)	1,00	-0,25	10. 12. 2020.	13. 4. 2021.	1,00
Češka (CNB)	0,25	-0,75	7. 5. 2020.	6. 5. 2021.	0,25
Poljska (NBP)	0,10	-0,40	28. 5. 2020.	7. 4. 2021.	0,10
Mađarska (MNB)	0,60	-0,15	21. 7. 2020.	27. 4. 2021.	0,60
Rumunija (NBR)	1,25	-0,25	15. 1. 2021.	n/a	1,20
Turska (CBRT)	19,00	2,00	18. 3. 2021.	15. 4. 2021.	18,35
Rusija (CBR)	4,50	0,25	19. 3. 2021.	23. 4. 2021.	4,75
Kina (PBoC)	4,35	-0,25	23. 10. 2015.	n/a	4,30

Izvor: Bloomberg.

*T2 2021. godine – prosečne projekcije dostupne na osnovu anketa iz februara 2021, osim za CBRT, CBR, PBoC i NBP (anketa iz marta) i NBS (anketa iz januara).

2.2

Inflacija u zemljama u razvoju (u %, YoY)

Izvor: Bloomberg i sajтови centralnih banaka (poslednji podatak).

Dešavanja na lokalnim tržištima

U svojim najnovijim ekonomskim projekcijama, Svetska banka je istakla prognozu stope rasta BDP-a za region Zapadnog Balkana za 2021. godinu na nivou od 4,4% međugodišnje, odnosno 3,7% za 2022. godinu. Svetska banka očekuje da stopa rasta BDP-a Republike Srbije u 2021. godini iznosi 5,0% međugodišnje, dok u 2022. godini očekuje rast od 3,7%, što su znatno optimističnije prognoze u odnosu na projekcije iz oktobra 2020. godine, kada je projektovana stopa rasta za 2021. godinu iznosila 2,9%.

Stopa inflacije u Poljskoj u martu iznosila je 3,2% (najviši nivo od septembra), što je blizu gornje granice ciljanog koridora centralne banke i znatnije iznad očekivanja analitičara (2,8%). Uprkos jačanju inflacionih pritisaka, guverner centralne banke Poljske Adam Glapinski izjavio je da očekuje da referentna stopa ostane nepromenjena u narednom periodu, kako bi se podstakla ekonomska aktivnost.

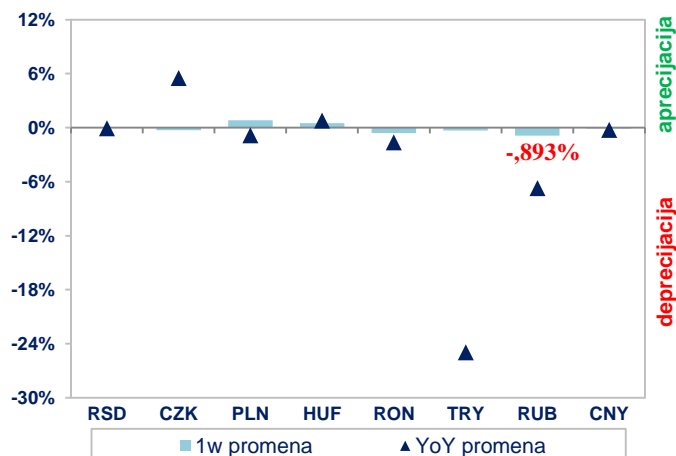
Pad BDP-a u Rusiji je u četvrtom tromesečju 2020. godine iznosio 1,8% međugodišnje, što predstavlja umereniji pad u odnosu na očekivanja (-2,2%). Pad BDP-a Rusije u 2020. godini revidiran je sa 3,1% na 3,0%.

Predsednik Turske Tajip Erdogan smenio je viceguvernera centralne banke Turske Murata Četinkaju, nešto više od nedelju dana nakon odluke o smeni guvernera Agbala. Na mesto smenjenog viceguvernera postavljen je Mustafa Duman, bivši izvršni direktor banke Morgan Stanley u Turskoj. Nedavno imenovani guverner Sahap Kavcıoglu izjavio je da će centralna banka zadržati nivo referentne stope iznad stope inflacije, održavajući tako realnu kamatnu stopu u pozitivnoj teritoriji.

PMI indeks proizvodnog sektora u Kini u martu je povećan na 51,9 (50,6 u februaru) i bio je iznad očekivanja tržišta (51,2). Inostrane porudžbine su prešle iz zone kontrakcije u zonu ekspanzije, dok su domaće porudžbine snažnije povećane, ukazujući na veću podršku privrednom rastu od strane domaće tražnje. PMI indeks neproizvodnog sektora povećan je na 56,3 (51,4 u februaru) i bio je iznad očekivanja tržišta (52,0), pre svega kao posledica rasta u građevinskom sektoru, ali i uslužnom sektoru. Podaci o PMI ukazuju na snažan oporavak kineske ekonomije u uslovima uspešnog suzbijanja širenja virusa korona, što je omogućilo da vlada Kine ukine prethodno uvedene restrikcije za putovanja.

2.3

Promena lokalnih valuta izabranih zemalja u razvoju prema evru

Izvor: Bloomberg, osim za RSD (srednji kurs NBS).

2.4

Prinosi desetogodišnjih državnih obveznica u lokalnoj valuti

	Prinos (u %)	Promena u b.p.	
		1w	YoY
Srbija	2,300	0,6	-25,8
Češka	1,945	-0,2	60,0
Poljska	1,475	11,6	-14,5
Mađarska	2,635	7,4	-8,3
Rumunija	3,092	0,1	-193,1
Turska	18,160	-69,0	359,0
Rusija	7,005	8,0	22,0
Kina	3,196	-0,1	60,3

Izvor: Bloomberg, osim za Tursku (Reuters).

III Kretanja na tržištima zlata i nafte

Zlato

Tokom izveštajnog perioda, cena zlata je zabeležila pad od **0,18%** i kretala se u rasponu od 1.685,56 do 1.728,87 dolara po unci (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

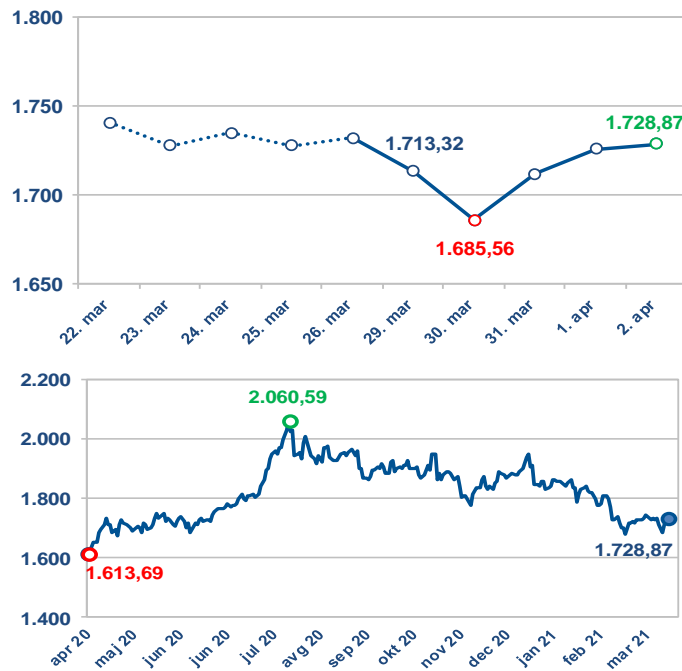
Na pad cene zlata u posmatranom periodu uticali su sledeći faktori: rast stopa prinosa na dugoročne državne obveznice SAD i drugih razvijenih država (prinosi na desetogodišnje obveznice SAD su se približavali nivou od 1,8%, pa je oportunitetni trošak čuvanja zlata postajao sve veći, a investitori su se više okrenuli obveznicama, akcijama i kriptovalutama), rast vrednosti dolara, vesti o ubrzanju vakcinacije u SAD, kao i objavljivanje pozitivnih podataka o ekonomskom oporavku SAD.

Cena zlata zabeležila pad od 0,18% i na kraju izveštajnog perioda iznosila 1.728,87 dolara po unci

Na povremeni rast cene zlata tokom posmatranog perioda uticali su sledeći faktori: zaključavanja ekonomija širom sveta zbog širenja trećeg talasa infekcija virusom, predstavljanje novog plana predsednika SAD za obnovu infrastrukture i njegov uticaj na rast inflacionih očekivanja, kao i zabrinutost zbog tenzija između Moskve i Kijeva (nakon vesti da su započela razmeštanja velikog broja vojnika i vojne tehnike na granici sa Ukrajinom).

3.1

Zlato (dnevni podaci, USD po unci)

Izvor: Bloomberg.

Nafta

Tokom izveštajnog perioda zabeležen je rast cene nafte tipa brent od **0,82%**, koja se kretala u rasponu od 62,41 do 64,40 dolara po barelu (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

Na rast cena nafte tokom posmatranog perioda uticali su sledeći faktori: očekivana povećana potražnja za proizvodima od nafte poput asfalta za Bajdenov infrastrukturni plan, izveštaj Američke agencije za informacije o energetici (EIA) o padu nivoa zaliha sirove nafte i naftnih derivata, gašenje velikog požara u jednoj od najvećih rafinerija Indonezije, kao i zabrinutost zbog tenzija između Moskve i Kijeva uz razmeštanje vojnika i vojne tehnike na granici.

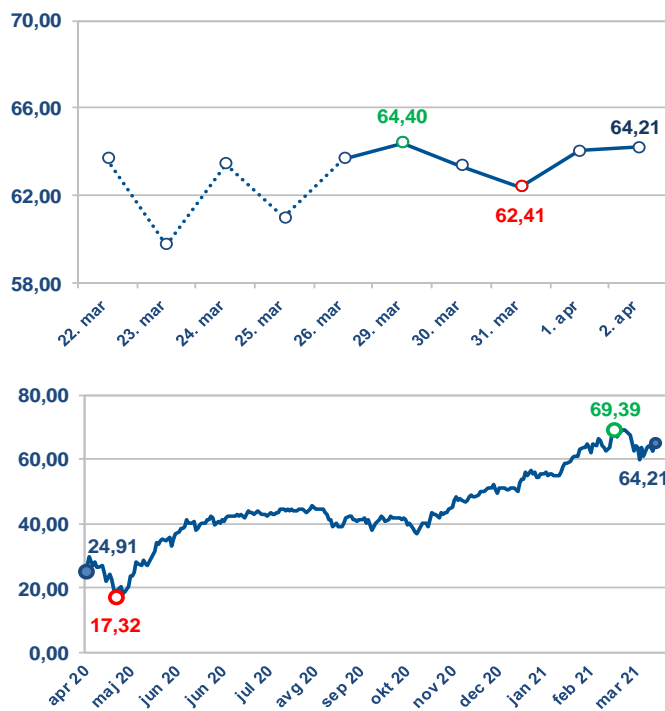
Cena nafte zabeležila rast od 0,82% i na kraju posmatranog perioda iznosila 64,21 dolar po barelu

OPEC+ će početi sa postepenim povećanjem proizvodnje od 1. maja. Saudijska Arabija će takođe početi da se vraća na nivo proizvodnje koji je dobrovoljno smanjila u februaru. Uprkos najavi ublažavanja uvedenih rezova i povećanja proizvodnje, cene nafte su rasle usled optimizma koji ovo ublažavanje vidi kao pozitivan signal za rast potražnje do kraja godine, posebno dok se i dalje beleži rast stopa vakcinacije.

Na povremeni pad cena nafte u posmatranom periodu uticali su: prekid blokade Sueckog kanala i uspostavljanje nesmetanog pomorskog saobraćaja i transporta nafte, izveštaj o povećanju zaliha sirove nafte u SAD od strane Američkog instituta za naftu (API), zabrinutost oko novog soja virusa, rast novozaraženih, kao i zaključavanja ekonomija u Evropi.

3.2

Cena nafte tipa brent (USD po barelu)

Izvor: Bloomberg.